

Zbirka odločb sodne prakse

Združeni zadevi C-164/15 P in C-165/15 P

**Evropska komisija
proti
Aer Lingus Ltd
in
Ryanair Designated Activity Company**

„Pritožba – Državne pomoči – Nacionalna dajatev na zračni promet – Uporaba različnih stopenj – Nižja stopnja za lete v namembne kraje, ki so od nacionalnega letališča oddaljeni največ 300 km – Prednost – Selektivnost – Presoja primera, v katerem lahko davčni ukrep omejuje svobodo opravljanja storitev – Zagotovitev vračila – Trošarina“

Povzetek – Sodba Sodišča (tretji senat) z dne 21. decembra 2016

- 1. Pomoči, ki jih dodelijo države – Pojem – Priznanje ugodne davčne obravnave nekaterim podjetjem s strani javnih organov – Vključitev – Davčna ugodnost, ki je splošen ukrep in se uporablja brez razlikovanja za vse gospodarske subjekte – Izključitev*
(člen 107(1) PDEU)
- 2. Pomoči, ki jih dodelijo države – Pojem – Selektiven predlagani ukrep – Nacionalni ukrep, ki daje prednost posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga v primerjavi z drugimi, ki so v primerljivem dejanskem in pravnem položaju*
(člen 107(1) PDEU)
- 3. Pomoči, ki jih dodelijo države – Pojem – Selektiven predlagani ukrep – Presoja, ki temelji na upoštevanju uporabljenega načina pravnega urejanja – Izključitev*
(člen 107(1) PDEU)
- 4. Pomoči, ki jih dodelijo države – Pojem – Davčni ukrep, ki je v nasprotju z določbami prava Unije, ki niso vsebovane v členih 107 PDEU in 108 PDEU – Izključitev opredelitve izvetja iz tega ukrepa, do katerega so upravičeni nekateri davčni zavezanci, kot državne pomoči – Pogoji*
(člen 107(1) PDEU)
- 5. Pritožba – Razlogi – Razlog zoper preudarek iz sodbe, ki ni nujen za utemeljitev izreka – Brezpredmeten razlog*
(člen 256 PDEU; Statut Sodišča, člen 58)

6. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Odločba, s katero je Komisija ugotovila nezdržljivost pomoči z notranjim trgov in naložila njeno odpravo – Določitev obveznosti držav članic – Obveznost vračila – Obseg – Vzpostavitev prejšnjega stanja*

(člen 108(2), prvi pododstavek)

7. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Vračilo nezakonite pomoči – Vzpostavitev prejšnjega stanja – Kršitev načel sorazmernosti in enakega obravnavanja – Neobstoje*

(člena 107 in 108 PDEU)

1. Pojem „pomoč“ je splošnejši od pojma „subvencija“, ker zajema ne le aktivna ravnanja, kot so subvencije, ampak tudi državne ukrepe, ki v različnih oblikah zmanjšujejo stroške, ki običajno bremenijo proračun podjetja, in ki so zato, ne da bi bili subvencije v strogem smislu besede, enake narave in imajo enake učinke.

Iz tega izhaja, da ukrep, s katerim javni organi nekaterim podjetjem priznajo ugodnejšo davčno obravnavo, ki čeprav ne zajema prenosa državnih sredstev, upravičence postavlja v ugodnejši finančni položaj od položaja drugih davčnih zavezancev, pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Prednosti, ki izvirajo iz splošnega ukrepa, ki se uporablja brez razlikovanja za vse gospodarske subjekte in ki zato ni selektiven, pa niso državne pomoči v smislu člena 107 PDEU.

(Glej točki 40 in 41.)

2. Pri presoji pogoja selektivnosti je treba v skladu s členom 107(1) PDEU ugotoviti, ali je v okviru določene pravne ureditve nacionalni ukrep tak, da lahko daje prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“ v primerjavi z drugimi podjetji in proizvodnjo drugega blaga, ki bi bili glede na cilj, ki se dosega z zadevno ureditvijo, v primerljivem dejanskem in pravnem položaju.

(Glej točko 51.)

3. S členom 107(1) PDEU se ne določa razločevanje med državnimi ukrepi glede na načine izvedbe, ki jih uporabijo nacionalni organi.

Samo učinki zadevnega davčnega ukrepa so pomembni za presajo, ali je ta ukrep državna pomoč, in zlasti za ugotovitev, ali ta ukrep privede do ugodnejše davčne obravnave upravičencev do tega ukrepa v razmerju do preostalih zavezancev.

(Glej točki 58 in 68.)

4. Okoliščina, da je davčni ukrep v nasprotju z drugimi določbami prava Unije, ki ne izhajajo iz členov 107 in 108 PDEU, ne omogoča izključitve tega, da bi se oprostitve, ki se s tem ukrepom prizna nekaterim zavezancem, opredelila kot državna pomoč, dokler ima zadevni ukrep učinke glede na preostale zavezance in ni bil niti odpravljen niti razglašen za nezakonit in s tem postal neveljaven.

V takem primeru mora Komisija pri opredeljevanju davčnega ukrepa za državno pomoč upoštevati te učinke in jih ne sme prezreti zgolj zato, ker bi lahko davčni zavezanci, za katere je veljala manj ugodna davčna obravnava, s postopkom pred nacionalnimi sodišči morda prejeli preplačilo dajatve, ki so jo plačali.

(Glej točki 69 in 77.)

5. V okviru pritožbe je treba očitke, ki se nanašajo na dodatne razloge sodbe Splošnega sodišča, takoj zavrniti kot brezpredmetne, ker ne morejo povzročiti razveljavitve te sodbe.

(Glej točko 86.)

6. Namen obveznosti države članice, da z zagotovitvijo vračila ukine pomoč, za katero Komisija meni, da ni združljiva z notnim trgov, je ponovna vzpostavitev stanja pred dodelitvijo pomoči.

Ta cilj je dosežen, ko upravičenci ali z drugimi besedami podjetja, ki so imela od pomoči dejansko korist, vrnejo zadevne pomoči, po potrebi skupaj z zamudnimi obrestmi. S tem vračilom namreč upravičenec izgubi prednost, ki jo je imel na trgu v primerjavi s svojimi konkurenti, in je ponovno vzpostavljeno stanje pred izplačilom pomoči.

Poleg tega zagotovitev vračila nezakonite pomoči, da bi se ponovno vzpostavilo prejšnje stanje, ne pomeni drugačne rekonstrukcije preteklosti glede na hipotetične elemente, kot so pogosto številne odločitve, ki bi jih zadevni gospodarski subjekti lahko sprejeli, in to toliko bolj, ker bi se lahko odločitve, ki so bile dejansko sprejete zaradi koristi od pomoči, izkazale za nepopravljive.

Zagotovitev vračila pomoči zajema povračilo prednosti, ki jo je z njo dobil upravičenec, in ne povračila morebitne ekonomske koristi, ki jo je ta pridobil z izkoriščanjem te prednosti. Taka korist morda ni enaka prednosti, ki pomeni navedeno pomoč, ali celo ne obstaja, ta okoliščina pa ne more upravičiti, da se ne bi zagotovilo vračilo te pomoči ali drugega zneska iste pomoči, ki pomeni prednost, omogočeno z zadevno nezakonito pomočjo.

Kar natančneje zadeva nezakonito pomoč, dodeljeno kot davčno ugodnost, je treba ugotoviti, da zagotovitev vračila pomoči zajema to, da se za transakcije, ki jih je upravičenec do zadevne pomoči dejansko izvedel, uporabi davčna obravnava, ki bi se zanje uporabila, če nezakonite pomoči ne bi bilo.

Zagotovitev vračila zneska, ki je enak razliki med dajatvijo, ki bi jo bilo treba plačati, če ne bi bilo ukrepa nezakonite pomoči, in nižjim zneskom, plačanim ob uporabi tega ukrepa, ni nova dajatev, ki bi bila uvedena z retroaktivnim učinkom. Gre za zagotovitev vračila dela prvotne dajatve, ki ni bil plačan zaradi uporabe nezakonite oprostitve. Taka zagotovitev vračila tudi ni sankcija.

(Glej točke od 89 do 92, 93 in 114.)

7. Z obveznostjo zagotovitve vračila navedene pomoči se ne krši niti načelo sorazmernosti niti načelo enakega obravnavanja. Po eni strani je namreč odprava nezakonite pomoči z vračilom logična posledica ugotovitve njene nezakonitosti, tako da povračila te pomoči zaradi ponovne vzpostavitve prejšnjega stanja načeloma ni mogoče obravnavati kot ukrepa, ki je nesorazmeren glede na cilje določb o državni pomoči iz PDEU.

Na drugi strani upravičenci do pomoči, ki jo morajo vrniti, očitno niso v enakem položaju kot podjetja, ki niso bila upravičena do pomoči in na katera se zagotovitev vračila ne nanaša, tako da se ne more postavljati vprašanje različnega obravnavanja podobnih položajev, ki bi bilo v nasprotju z načelom enakega obravnavanja.

(Glej točki 116 in 117.)